LIBERTYN

Dec 1955 5/10

maand
blad
van
de

humanistische
jongeren
gemeenschap

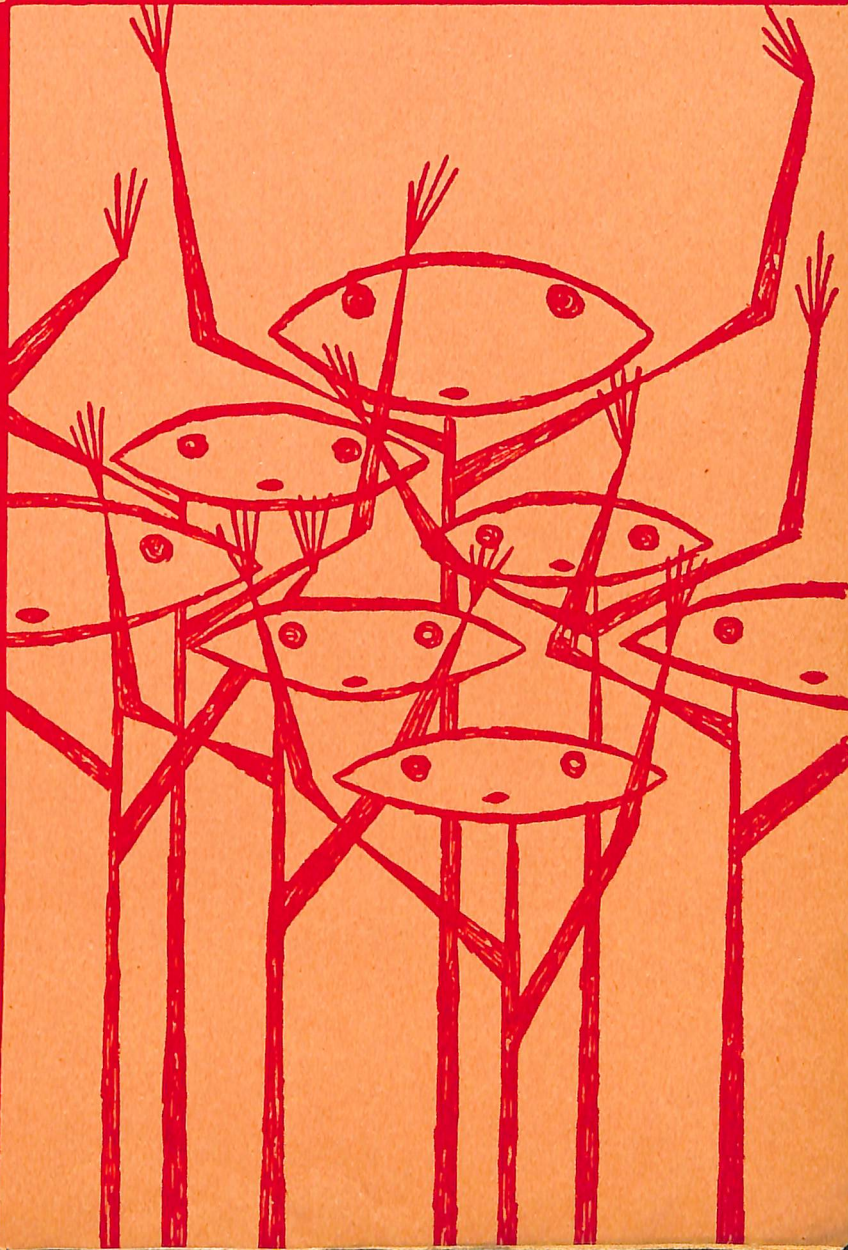

abonnement:
leden h.j.g. gratis
niet leden: f 2.--
per jaar

★

losse nummers:
f 0.25

★

postgiro 584802
t.n.v.
penningmeester
humanistische
jongeren-
gemeenschap
te rotterdam

★

copie inzenden
voor de 1e
van iedere maand

★

advertentie-
tarief
op aanvraag

LIBERTYN

redactie:
bas munniksma
nr. tuindorplaan 64
overveen
peter molenaar
erik happé
cor de nobel
egbert warries

administratie:
onne klein
noorderweg 178
hilversum

vijfde jaargang - nummer 10
december 1955

i n h o u d

mens en wauwel
h.j.g. en politieke keuze
citaat dr. d. h. prins
ergens diep weg
compositie
kritiek contra kritiek I
kritiek contra kritiek II
puzzelhoekje
vredeswil of hakenkruis
huu
principe of stunt
brochure j.o.v.d.
lof der zotheid
onheilspellende algebra
jouw mening gevraagd
redactie,.....
verzanding
cartoon
mening over de redactie
humanieuws

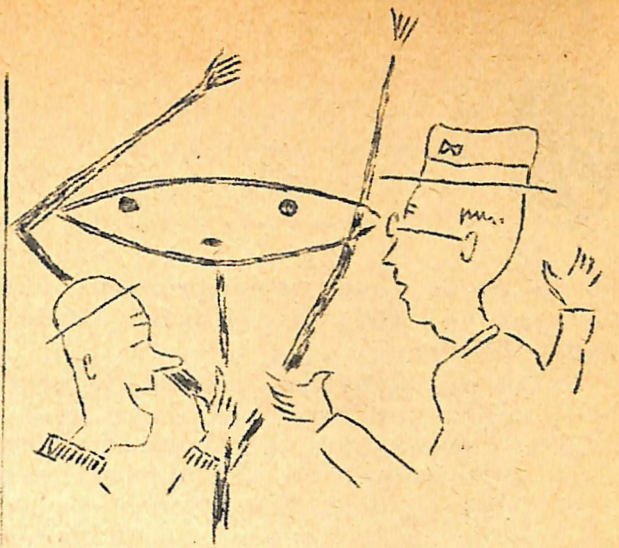

m e n s e n w a u w e l

hier ziet men een paar leuterende mannetjes. waarover ze praten ? o, dat doet er niet toe. er is zoveel om over te leuteren: het weer, de jeugd van tegenwoordig, de blote benen van juffrouw x. ze leuteren maar door. net als de redactie van "mens en wereld", die altijd van die lekkere stukjes schrijft bij een fotootje op de voorpagina.
een tikje levenswijsheid, een lach en een traan, niet waar, alles is relatief, achter de wolken schijnt de zon, waar gaan we naar toe, c'est la vie, het ligt er maar aan hoe je het bekijkt..... enzovoorts.
misselijk wordt men van die gemeenplaatsen, die vervelende hypocrisie, die b r a v e bakerpraat..... enzovoorts.
oma knikt: een mooi blad, mien; dat moet je ook eens lezen. wil je nog een kopje thee?

en Politieke Keuze.

Velen waren naar het herfstweekend te Soest-zuid gekomen, óók om op de lange zondagmorgen te luisteren en te discussieren over de stof, die Mensink (PvdA) en Nordlohne (VVD) zouden brengen.

Er is geluisterd, ondanks de warmte, en er is gediscussiëerd, zelfs tot twee uur. Maar veel problemen zijn er die morgen niet tot het verleden gaan behoren.

In 1956 krijgen we een oproepingskaart voor een verkiezing in de bus; en daar moeten we iets mee gaan doen! Weinig H.J.G.-ers zullen actief bij de nederlandse partijpolitiek betrokken zijn. Daardoor zal met dit oproepingspapier ook een probleem de bus inglijden. We moeten namelijk wel iets met die kaart gaan doen. Het was daarom goed, dat het hoofdbestuur met dit weekend een poging wilde doen om deze verkiezingsvraag nu reeds aan het branden te krijgen.

Het uitgangspunt van de sprekers zou volgens mij moeten zijn, dat zij gingen praten voor een groep jonge mensen, die geen politieke traditie kennen. Uitgaande van het feit, dat zij lid zijn van een humanistische organisatie, zou dan een betoog opgebouwd moeten worden met de tendens dat een vrij goede keuze voor de H.J.G.-er zou zijn, zijn stem uit te brengen op VVD of PvdA.

Beide sprekers behoorden echter niet tot de jongeren en gingen hierdoor mede te veel uit van hun politieke overtuiging koppelden dit aan hun humanistische levensovertuiging. Hoewel niemand zou willen beweren dat deze methodiek verwerpelijk is, meen ik toch, dat voor deze gelegenheid de juiste toon niet gevonden is. Ik geloof dan ook niet, dat de argumenten, die de beide inleiders naar voren brachten, de vraag van de politieke keuze aan het branden heeft gekregen.

Ik meen, dat door de beide sprekers ook te veel in de geschiedenis is teruggegrepen. Te veel werd beklemtoond, wat de beide partijen zo vroeger al gepresteerd hadden. Wil een partij vat kunnen krijgen op de huidige generatie, dan zal ze met een programma voor de dag moeten komen, dat afgestemd is op de gedachtensfeer van de jongeren. We zijn tegenwoordig veel beschouwelijker geworden, we wikken en wegen meer en laten ons niet met leuzen vangen. Deze mentaliteit wil ik toch zeker als een vooruitgang zien op die welke in de jeugdbewegingsdecennia furore maakten.

Bepaald jammer was ook, dat bij de discussie niet die toon genoeg naar voren kwam, waarin deze critiek geweven was. Men richtte veelal een regen van verwijten tot de inleiders; waarom deed de PvdA in Zus zo en de VVD in Zo zus. Deze problemen vielen nu juist buiten het kader van dit weekend.

We moeten vooral ook tijdens de verkiezingscampagne door de bomen een bos blijven zien. Besteed er nu alvast eens wat tijd aan. Op de verkiezingsdag doen we iets en nu kunnen we al gaan bepalen, of we ons van stemming gaan onthouden, of blanco stemmen, of misschien een snipperpartijtje een kansje geven; we kunnen ook nummer één van de VVD rood maken of aan Drees ons vertrouwen geven.

Het laatste woord over de politieke keuze is dan ook in Soest-zuid nog niet gevallen.

Adri Waasdorp (den Haag)

NB. In de komende maanden zal dan ook in de "Libertijn" nog op andere wijze aandacht aan de politieke keuze worden geschonken.

de redactie.

"Wie het ontbreken van een gemeenschappelijke levensvisie als een tekort ziet, wie leerstellingen verlangt als een kenmerk, waaraan alle humanisten te herkennen zouden moeten zijn, late het volgende lezen:

Voor de humanist is de waarde van een standaardoplossing, als het gaat om een probleem, waarbij de gehele mens met al zijn doen en laten, al zijn betrekkingen en mogelijkheden werkelijk betrokken is, nihil. Het betekent ook, dat juist in dit niet gebonden zijn aan een standpunt een typische karaktertrek van het moderne humanisme tot uitdrukking komt."

Dr. F. H. Prins
(uit:"Tot welk doel zijn wij op aarde")

Zoals ook reeds in de Libertijn van februari 1954 werd vermeld, wijzen wij de lezers er - wellicht ten overvloede - op dat de artikelen in de Libertijn de persoonlijke mening van de schrijvers weergeven, en natuurlijk niet die van de H.J.G. als groep.

de redactie

e r g e n s d i e p w e g

mijn hart bonst, mijn adem gaat sneller, en mijn ogen blijven niet vrij van vocht, nu ik goed begrepen heb, wat kunst betekent. als ik ervaar, dat ik met een paard van marini mee op wil stijgen, me eraan vast wil klampen, als ik door en over een beeld van henry moore wil kruipen, als ik met een picasso mee wil gillen, als ik besef, dat een appel, (uit de natuur), een eeuwig kleinood is, en dit om me deel te willen voelen van de wereld van de kunstenaar, welke ook van ons is.
dan voel ik dat ik als mens te kiezen heb, tussen goed en contra-goed, (dit is niet het geijkte slecht), terwijl over een eenvoudig kippeëi een waas van eeuwigheid ligt, moet de mens ervoor vechten, zijn leven erop instellen, en dit kan pas gebeuren, als het grond vindt diep binnen in ons eigen zijn, ergens diep weg.
dit is een voelen, dat niet met woorden is weer te geven. mijn leven wordt er rijker door, sterker, en plotseling besef ik dat ik er vol van ben.
het is volgens mij de enig juiste manier om het wezen van kunst, en tezelfdertijd ons eigen wezen te doorvoelen, de mens zoekt steeds als een razende, door alle tijden heen om een deeltje van deze eeuwigheid deelachtig te worden, en de verstilling komt pas na de dood.
m i s s c h i e n z i j n w e d a n p a s a a n o n s e i g e n w e z e n t o e ?

cor de nobel (rotterdam)

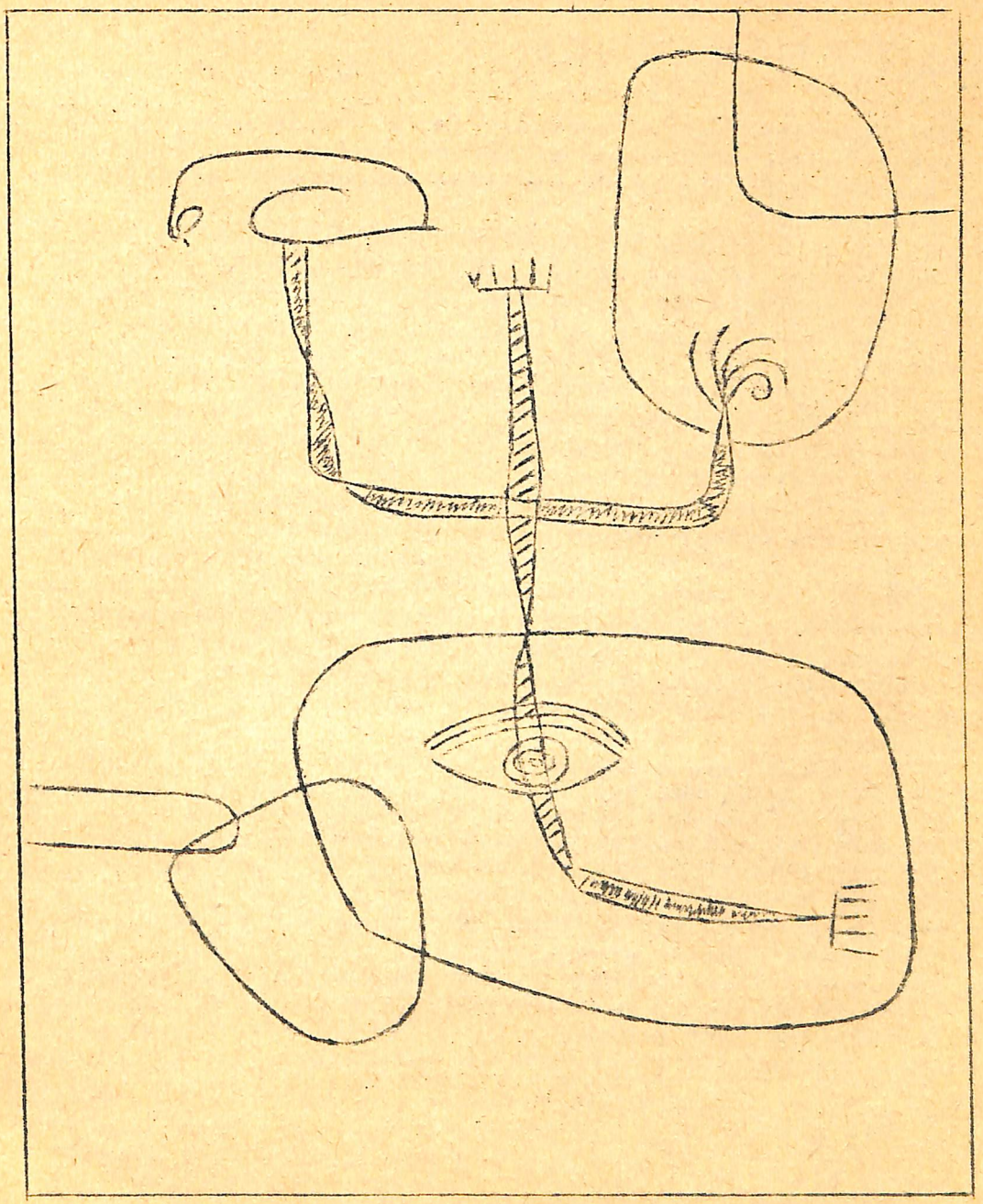

KRITIEK

CONTRA KRITIEK ... en nog iets

Het bijzondere van de recensie in de vorige Libertijn over de Syllabus "onderontwikkelde gebieden" vonden we de lengte. Die was namelijk 2/3, als we de stelling meerekenen, de helft van ons geschrift.

Dat in de Syllabus het probleem niet uitputtend behandeld is, zijn we ons terdege bewust. Dit is een onmogelijkheid, gezien de veelheid van problemen, die ermee samenhangen.

Het karakter van onze Syllabus zou te propagandistisch zijn. Uiteraard blijkt uit de Syllabus, dat wij vóór zijn en dan nog wel vóór zonder teveel beperkingen. Op de A.V. 1955 heeft de H.J.G. een resolutie aangenomen, waarin wordt gezegd, dat we prijs stellen op ".... onbaatzuchtige economische hulpverlening aan onderontwikkelde gebieden". (De anti-resolutionairen zullen nu wel een "daar heb je 't al"-gezicht trekken.) Uitgaande van deze resolutie werd onze Syllabus een stellingname voor de hulp. Ook de Nederlandse vertegenwoordigers in de V.N. houden regelmatig pleidooien om het een en ander actief en grondig aan te pakken. Wij stelden nu dat de controverse Amerika - Rusland een remmende invloed had op de realisering. Wij vinden dit een van de belangrijkste factoren en daardoor werd ons opstel (misschien iets te veel) in de politieke sfeer getrokken.

In de N.R.C. ca. 8 november 1955 lezen we: ".... Nu begint ook te Washington het inzicht te groeien, dat versterking van de rol der V.N. bij het uitvoeren van de plannen voor technische bijstand en het financieren van ontwikkelingsprojecten ^) wellicht een betere weg is om de onderontwikkelde landen uit de armen van het communisme te houden.". Het is uiteraard te betreuren dat dit het argument moet zijn om tot hulpverlening over te gaan.
De offers die de welvarende landen moeten brengen, zouden dan als premies beschouwd moeten worden voor de verzekering tegen het communisme. Het probleem, dat men moet zien als een verantwoordelijkheid t.o.v. onze medemens (rede Mr. Stikker

^) De scheiding tussen financiëel-economische hulp en technische hulp komt niet duidelijk naar voren, zegt Erik. Dit is ook niet duidelijk te scheiden. In S.en D. blz. 481 staat: "Technische en financiële hulp zijn niet geheel te scheiden".

Soc.ec. raad V.N.), wekt slechts belangstelling in de U.S.A. indien het in deze "verzekeringsvorm" wordt opgediend.
Dat het probleem pro- of contra-communisme er niet buiten kan blijven is dus duidelijk. Het volgende zal dit nog enigszins illustreren. In het Oosten (wij bedoelen hiermede wel iets verder dan het gebied ten Oosten van de Ijsel; zie Lib., blz. 11) tekenen zich twee voorbeelden af van landen die zelf krachtig werken aan hun economische en maatschappelijke opbouw. Dit is de weg van China en de weg die India volgt. Wie van de twee het meeste resultaat zal hebben, moet de toekomst leren en het is wel zeker dat degene met het meeste succes navolgers zal hebben. Beide landen worstelen met dezelfde problemen. Er is een grote, snel toenemende bevolking. De voedselvoorziening is onvoldoende, de landbouw heeft lage opbrengsten. Tussen industrie en landbouw bestaat geen juiste verhouding. Voor deze en andere problemen zoeken beide landen een oplossing, China via de weg van het communisme en India tracht de sluimerende krachten op democratische wijze te ontwikkelen. Indien het India lukt de welvaart via de weg der vrijheid eerder te bereiken dan China met zijn communistisch stelsel, heeft het niets aan zijn politieke kracht in het Oosten ingeboet, integendeel. Wij zien daarom niet dat we India niet alle mogelijke hulp moeten verlenen. Dat India ook hulp van Rusland accepteert, mag geen beletsel zijn. De eventuele Russische hulp heeft trouwens altijd een spectaculair karakter en is nooit zo effectief (behoudens de propaganda) als de hulp die het Westen tot nu toe gegeven heeft. We willen hier t.z.t. gaarne op terugkomen.

Onze probleemstelling zou niet duidelijk genoeg zijn. Naar onze mening zijn de"grondproblemen"nogal duidelijk gesteld. In de eenvoudigste vorm in de titel en overigens lijkt ons het aanwijzen van het verschil in levenspeil meer dan voldoende om te zien waarom het gaat. Namelijk het zoeken van een oplossing om de welvaart over de wereld te verspreiden, door de landen die worstelen met de problemen om hun land op te werken tot een hoger levenspeil, de behulpzame hand te bieden.

Erik had echter liever de vragende vorm gezien zoals in het door hem aanbevolen nummer van "Socialisme en Democratie" (8/9 - 1955). Dit kenden wij destijds nog niet. Het is inderdaad een zeer belangrijke uitgave. In deze brochure, bestaande uit een serie opstellen, staat het artikel dat door Erik speciaal wordt aanbevolen, n.l. "Hulp: hoe, wanneer, aan wie?" van J. de Kadt. Met de inhoud van dit artikel kunnen wij ons allerminst verenigen. De Heer de Kadt zegt dat niet de economische achterlijkheid een land rijp maakt voor communistische invloeden, doch "het is de politieke, de culturele en de daaruit voortvloeiende morele achterlijkheid, die landen rijp maakt voor communistische invloeden.....". De economische factor is

volgens hem wel belangrijk, doch niet beslissend. Hij concludeert dan nog dat economische hulp, indien al de andere factoren (cultuur, moraal) ontbreken, het communisme zelfs kunnen bevorderen. Verder brengt de Heer de Kadt naar voren, dat Azië in feite slechts te kiezen heeft tussen het slechte Westen (via Rusland) en het goede Westen (dat is de democratische wereld). "Wat het zelf te bieden heeft, is een verouderd, niet meer efficiënt, despotisme, of de chaos."
Het antwoord van de Kadt op zijn in de titel gestelde vraag "Wie?" wordt nu als volgt. Als een gebied duidelijk in onze (democratische) sfeer ligt, is het de moeite waard hulp te verlenen. Aan landen als India, Indonesië en Birma is iedere cent verknoeid (prae-communistisch). Alleen als ze duidelijk pro-Westers worden krijgen ze ook wat. Wij vragen ons nu af waarom Tito Amerikaanse steun verkrijgt.
Wij vermoeden echter, dat, indien het Fonds van de V.N. (SUNFED) opgezet is, men bij de verdeling van de hulp deze prae-communistische landen moeilijk kan overslaan. (Denk aan de laatste candidaatstelling in de V.N.)

Het gevoel van verstrikt te zitten, dat Erik ons toeschrijft, hebben wij niet gehad. De twee zinnen die hij vergelijkt (blz.11 Libertijn) hebben niets met elkaar uitstaande. In het ene geval wordt iets van de communistische weg (Rusland) gezegd en in het andere gaat het over de spanningen in de voedselvoorziening bij de opbouw van een industrie.

De stellingen waren gedeeltelijk overgenomen uit een niet-aangenomen verklaring van het H.V. Wij hebben deze stellingen eruit gelicht omdat ze als samenvattende discussiepunten bruikbaar zijn. De kritiek nietszeggend, vanzelfsprekend en onbegrijpelijk is voor rekening van Erik.

Tenslotte: in de Syllabus noemden wij het minderwaardigheidscomplex van de Oosterse landen. De huidige acties in het Oosten zijn niets anders dan een poging om de eigen cultuur te herstellen en het eigen zelfvertrouwen t.o.v. het Westen te herwinnen. Men wil de eigen taal, kunst en traditionele wijze van doen en zien ontwikkelen, doch tevens wil men zich de Westerse kennis en techniek zo spoedig mogelijk eigen maken. De Bandoengse conferentie is alleen daarom al zo belangrijk geweest, dat men zich bewust werd van de macht, die men als geheel vertegenwoordigde. Na deze conferentie zijn de Oosterse volkeren ook aanmerkelijk actiever geworden in de V.N.
Het wantrouwen van het Oosten t.o.v. het Westen is heel goed verklaarbaar en men moet dit onderkennen en begrijpen. Men moet, aldus de afgevaardigde van Afghanistan, Azkoul, de indruk wegnemen dat deze Westerse beschaving wordt gebruikt als instrument voor overheersing en exploitatie. Azkoul zei op de

10e Algemene Vergadering der Verenigde Naties:
"Indien het Westen erin slaagt aan de volken van Azië en Afrika het waar aangezicht van zijn essentiëel humanistische cultuur te onthullen, zal het er zeker in slagen zijn glorierijke historische verovering te maken: de verovering van de ziel van Azië en Afrika en haar verzoening met de beschaving en de cultuur van het Westen.".

Kees Luyendijk,
Ong Bing Yong.

KRITIEK CONTRA KRITIEK II

Gelukkig dat er nog gereageerd wordt op de eerste syllabus van het H.B. We zijn het hier met Erik Happé volkomen eens. Alleen begrijp ik niet, waarom hij nog kan zeggen: "Ik heb ook voor vele dingen in deze syllabus waardering; ik kan een ieder dan ook van harte aanraden hem te lezen.". Nu, ik zal het mijn vrienden (niet-humanisten) nooit aanraden. Daarvoor zit het geheel veel te rommelig in elkaar!

Dick de Boer (Apeldoorn).

Sloegen wij U te laag aan, lezers? PUZZEL-HOEKJE !

Op ons probleem over de autoped, de kruidenier en het arme jongetje uit het november-nummer ontvingen we slechts de volgende reactie:

Die arme jongen uit de achterbuurt, die zomaar een autoped meeneemt van het rijke jongetje Nix. Beter wat, dan niks, maar als ik dit melodrama uit heb, zeg ik, dan maar beter helemaal niks. Het liefst pakte ik nu het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Strafrecht om de armoedzaaier op het onjuiste van zijn handelwijze attent te maken. Ik zal het niet doen, want de redactie ziet natuurlijk alleen de sociale kant. Dan geef ik de rijke poen Nix in gedachten een pak slaag, dat hij direct nodig heeft. Verder staat het gehele stukje op het peil een gezapig kruidenier als Huma waardig. Het probleem is wel zo kinderachtig, dat men dit beter aan kinderen van de lagere school kan voorleggen.
(uit een brief)

Dick de Boer (Apeldoorn).

We vinden het van jou wel een beetje kinderachtig dat je meteen gaat slaan, Dick. Overigens heb je gelijk: het geval was kinderachtig. We slaan inderdaad een groot deel van onze lezers niet zo hoog aan. Echter, in H.V. en H.J.G. worden nog teveel uitsluitend wetenschappelijke problemen behandeld, zonder dat men toekomt aan de problemen van het dagelijkse leven. Tot besluit: zijn alle kruideniers wel gezapig? red.

REDESWIL of

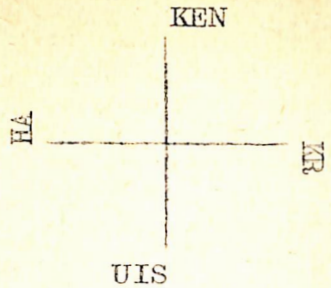

Een principiëel H.J.G. - Standpunt?

"Omdat naar mijn stellige overtuiging een Humanist nimmer kan tolereren dat zijn kinderen of die van een ander verpest worden door de demoraliserende invloed, die van het spelen met miniatuur-tanks en -bommenwerpers uitgaat."

Dit is, beste lezers, een zin uit het "Standpunt", uitgave van de H.J.G.-Haarlem, nr.1 - december 1955. Schrijver van de zin is Ron.de la Rie.

Vergelijk nu deze zin eens met de volgende twee zinnen uit hetzelfde nummer van "Standpunt":

" "Standpunt" is ten eerste de poging om zich principiëel uit te spreken, niet als individu, maar als groep. De artikelen geven niet in de eerste plaats de mening van een particulier weer, maar de mening van een groep: de H.J.G.-Haarlem."

Gelukkig ben ik geen lid meer van de H.J.G.-Haarlem, anders moesten jullie menen dat ook ik mijn oordeel had neergelegd in deze principiële uitspraak van Ron.de la Rie.

Nu hoef ik mij niet als terzijde geschoven minderheid te beschouwen. Want ik geloof niet in die verpestende, demoraliserende invloed van speelgoed. Er zijn opvallende voorbeelden te noemen van kinderen, die urenlang oorlogje konden spelen met echt brandende bommenwerpers en namaaksteden, en die later principiëel dienstweigeraar zijn geworden.

"diep verborgen..."

De zaak ligt niet zo eenvoudig als hij ons in "Standpunt" principiëel wordt voorgeschoteld.

Ieder mens heeft neigingen in zich om te vechten en te vernietigen. Soms liggen die neigingen diep verborgen, soms ook komen ze duidelijk zichtbaar naar voren. Ieder mens ontwikkelt in zichzelf een methode om deze neigingen te beheersen. De één lukt dat beter dan de ander, de

methode van de één wordt door z'n medemensen ook meer op prijs gesteld dan de methode van de ander.
Kinderen doen het meestal in hun spel, en als ze geen tankjes of bommenwerpers kunnen krijgen, doen ze het wel met stokken, eigengemaakte revolvers, kattepult of pijl en boog.
Als volwassene kun je dit wel een afstotend schouwspel vinden, maar dat geldt voor vele andere kinderspelletjes evenzeer. Het kind gebruikt zijn spel om zijn eigen krachten te leren kennen en ze te leren regelen. Door hen dit te verbieden, remmen we hen in hun ontwikkeling. Nee, over die kinderen hoeven we ons helemaal niet zo ongerust te maken.

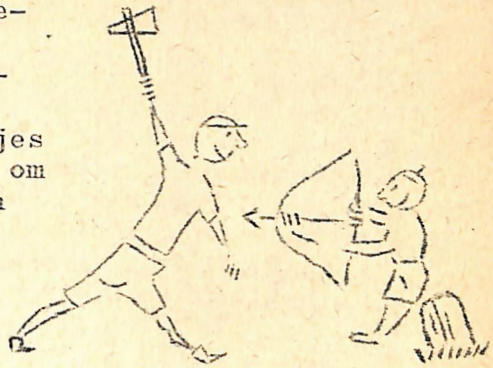

Als het ons echter werkelijk ernst is om de gevaren van een dreigende oorlog tegen te gaan, zoals de bedoeling van Ron. de la Rie is, zullen we onze aandacht op heel andere dingen moeten richten, en niet op dat kinderspeelgoed, dat er niets mee te maken heeft, en ons alleen maar afleidt van het werkelijke probleem. Dat Ron als niet-psycholoog een dergelijke vergissing maakt, is hem niet kwalijk te nemen, maar dat deze mening naar voren wordt gebracht als een principiëel standpunt van een hele H.J.G.-afdeling is wel zeer vreemd.
Terecht zag de redactie van de "Libertijn" de fout in, die schuilt in een dergelijke wijze van stellen van standpunten.
In het november-nummer schreef zij dan ook:
"Wij geloven niet in doorsnee-meningen, en zeker niet als die door een kleine groep worden verkondigd als zijnde de opinie van een grotere groep".

Dick de Vries (Amsterdam)

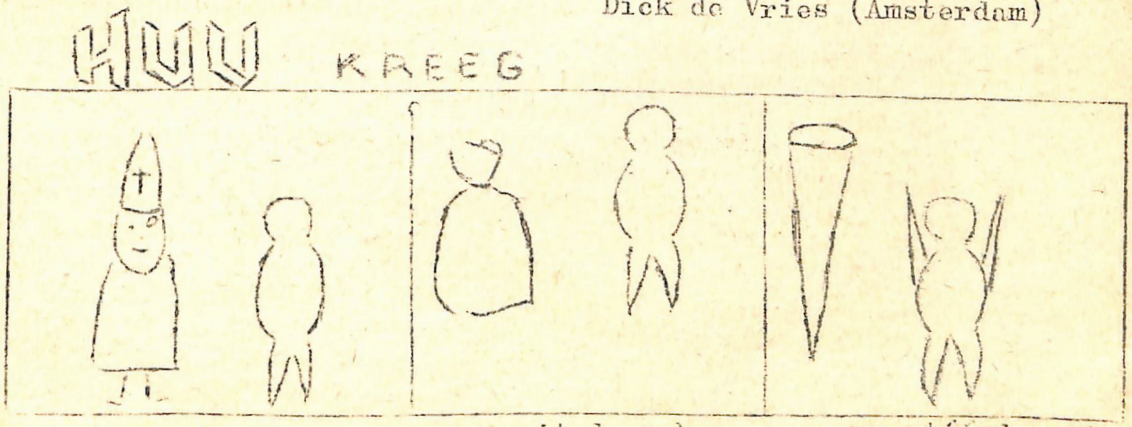

PRINCIPE of STUNT?

Vorige week zaterdag vond ik bij de Amsterdamse "Peperbus" tot mijn verrassing het blad "Standpunt" in mijn brievenbus. Met m'n jas nog aan heb ik gelezen dat dit blad in de plaats is gekomen van het Haarlemse "Spuigat", en dat de opstellers, (waaronder ook niet-Haarlemmers), de bedoeling hebben in dit vier keer te verschijnen uitgaafje duidelijke opvattingen en standpunten neer te leggen, welke (zoals men zegt) karakteristiek behoren te zijn voor een humanistische jongeren-organisatie. De artikelen geven, - zoals het bestuur van de H.J.G.-Haarlem schrijft -, de mening weer van de H.J.G. te Haarlem (als groep) weer.

Het moet mij van het hart dat ik de verschijning van "Standpunt" verheugend vind. Bij al hetgeen er af te dingen valt op de wijze waarop de Haarlemmers c.s. hun mening naar voren brengen, is het toch verheugend dat er gevraagd wordt naar een principiëel beleid en naar principiële uitspraken. Niemand zal nog een steriele algemene vergadering als de vorige wensen, en de verwachting van Haarlem dat de volgende A.V. wat vruchtbaarder zal zijn, lijkt me niet ongewettigd. Na bovenstaande blijmoedige uitspraak moet ik echter een paar kritische kanttekeningen maken.

De eerste aantekening in de marge van "Standpunt" is dan wel bij die zin bovenaan bladzijde 3, waar het bestuur van Haarlem spreekt over standpunten die karakteristiek behoren te zijn. Die zin luidt aldus: "De opstellers zullen trachten er" (dat is het Standpunt) "duidelijke opvattingen en standpunten in neer te leggen, die karakteristiek behoren te zijn voor een humanistische jongerenorganisatie".
Is dit nu echt wel goed geformuleerd? Het klinkt zo doctrinair, zo dogmatisch. Ikzelf ben Amsterdammer, maar als ik Haarlemmer zou zijn, zou ik toch niet graag bij voorbeeld mijn fiat geven aan Ron. de la Rie's stukje over oorlogsspeelgoed. Ook zou ik eerst wel eens een uitvoerige lezing van Rudolf de Jong willen aanhoren over zijn opvattingen inzake staatsinrichting, want zijn artikel "Uiterlijk of innerlijk" is me heus te moeilijk zo. Men begrijpe mij goed, ik zeg niet dat ik persé tegen de verschenen stukken ben, maar het gaat mij allemaal wat te beslist en wat te vrijmoedig. Ik zit me af te

vragen of alle Haarlemmers de copie van te voren gezien hebben. Ik hoop het. Maar hebben ze het ook bestudeerd? Als dit niet het geval is, kon de redactie van "Standpunt" mettertijd wel eens hetzelfde verwijt treffen, als het tegenwoordige H.B. krijgt toegevoegd van "Standpunt", namelijk "dat het (hoofd-) bestuursbeleid, voor zover daar althans sprake van is, veelal incidenteel wordt bepaald en een sterk persoonlijk karakter heeft.".

De laatste zin van het hoofdartikel heb ik erg lang zitten bekijken. Die zin luidt: "Maar zelfs al wijst de algemene vergadering deze ideeën af, dan weten de leden tenminste, waar zij met de HJG aan toe zijn.". In gedachten zag ik de standpuntenaren verbitterd rond de redactietafel zitten. Zo met gezichten van mannen "die-het-niet-nemen". Want het woord "de leden" kan wel door "wij" worden vervangen. Ik hoop dat ik het verkeerd heb begrepen, maar het deed me zo denken aan die zinsnede in de "Libertijn" van maart/april 1955 over een humanistisch centrum in de H.J.G.

Tenslotte heeft het mijn verwondering gewekt dat deze "groep van tien" niet in de "Libertijn" heeft geschreven. Was dit misschien niet propagandistisch genoeg? Het lijkt mij dat het aan de orde stellen van dergelijke vraagstukken economisch en verenigingstechnisch het best verantwoord is in het landelijk orgaan dat nu eenmaal wordt uitgegeven. Dat men een duidelijk beleid wil, is te begrijpen en toe te juichen, meen ik. Maar dat men daartoe speciaal een STUNT op touw gaat zetten, doet mij wat..... onprincipiëel aan. Was dit nu echt wel nodig mensen?

Egbert Warries (Amsterdam)

KATHOLIEK RECHT of KATHOLIEKE PLICHT !

Naar aanleiding van het artikel "Katholiek recht of katholieke plicht" in het oktobernummer, ontving de redactie van de heer E. Nordlohne de brochure "KATHOLICISME, VRIJHEID EN VERDRAAGZAAMHEID", in 1954, na het verschijnen van het mandement der Nederlandse rooms-katholieke bisschoppen, uitgegeven door de J.O.V.D., de jongeren organisatie voor vrijheid en democratie.

In deze brochure vindt men onder meer een uiteenzetting en documentatie over de rooms-katholieke "verdraagzaamheid en democratische gezindheid", met uiteraard een liberaal commentaar hierop, en het standpunt van de V.V.D. en de J.O.V.D. betreffende de confessionele partijvorming.

De brochure is à f 0.20 te verkrijgen bij Mej. I. Sunderman, L. de Colignystraat 43, Schiedam.

Lof der zotheid

NOORD - AFRIKA

Hoera, hoera, beste vrienden, verheug je met mij over de zegevierende zotheid. Uit alle delen van de wereld ditmaal goede berichten. Laten we eens met een aantrekkelijk onderwerpje aanvangen.
De Sultan van Marokko, Ben Youssef, werd in 1953 door de Fransen het land uitgezet. Tien van zijn dertig schone concubines wilden niet met hem mee in de verbanning, en zijn dus weer teruggegeven aan de pa's die hun dochters indertijd hadden verkocht of cadeau gedaan. Ze hebben toen zelf een man gekozen en zijn juist begonnen "lang en gelukkig te gaan leven", nu de ouwe baas, Ben Youssef, plotseling terugkeert. In afwachting van zijn komst zijn de meisjes maar vast gearresteerd, en zitten nu in de gevangenis over de persoonlijke vrijheid na te denken. Welkom thuis, Sultan!

ZUID - AFRIKA

We hebben deze maand over Afrika niet te klagen. In de Unie van Zuid-Afrika bijvoorbeeld heeft men het besluit genomen om zijn delegatie uit de algemene vergadering der V.N. terug te trekken. Want die nare A.V. heeft zomaar (met Nederland als tegenstemmer) zijn bezorgdheid uitgesproken over de apartheidsrepubliek van onze stamverwanten. Nou, en wat kun je dan anders doen? Lang leve de zotheid!

NOORD - AMERIKA

Trouwens, ook van de andere kant der oceaan komt blijde tijding. In Louisiana zijn de kerkgangers in staking gegaan omdat de aartsbisschop een negerpriester heeft benoemd. Nu gaat er niemand meer naar de kerk. Ze verdommen het gewoon. Gelijk hebben ze. Laten ze liever de lof der zotheid zingen in plaats van die aan onze lieve heer.

ITALIë

Als klap op de vuurpijl dan nu eens geschreven over het visioen van de onfeilbare paus. Na enig geharrewar heeft men dan toch maar gezegd dat het écht waar is. Wie zei daar dat een zieke wel eens droombeelden heeft? En wie sprak daar over het ontbreken van ooggetuigen? Foei! Wat een on-zotte opmerkingen!

Morus

onheilspellende algebra

ontbinding in factoren :

wij zijn dodelijk vermoeiend en doodmoe
wij zijn dodelijk
wij zijn vermoeiend
wij zijn dood
wij zijn moe.....

W I J Z I J N D E T I J D

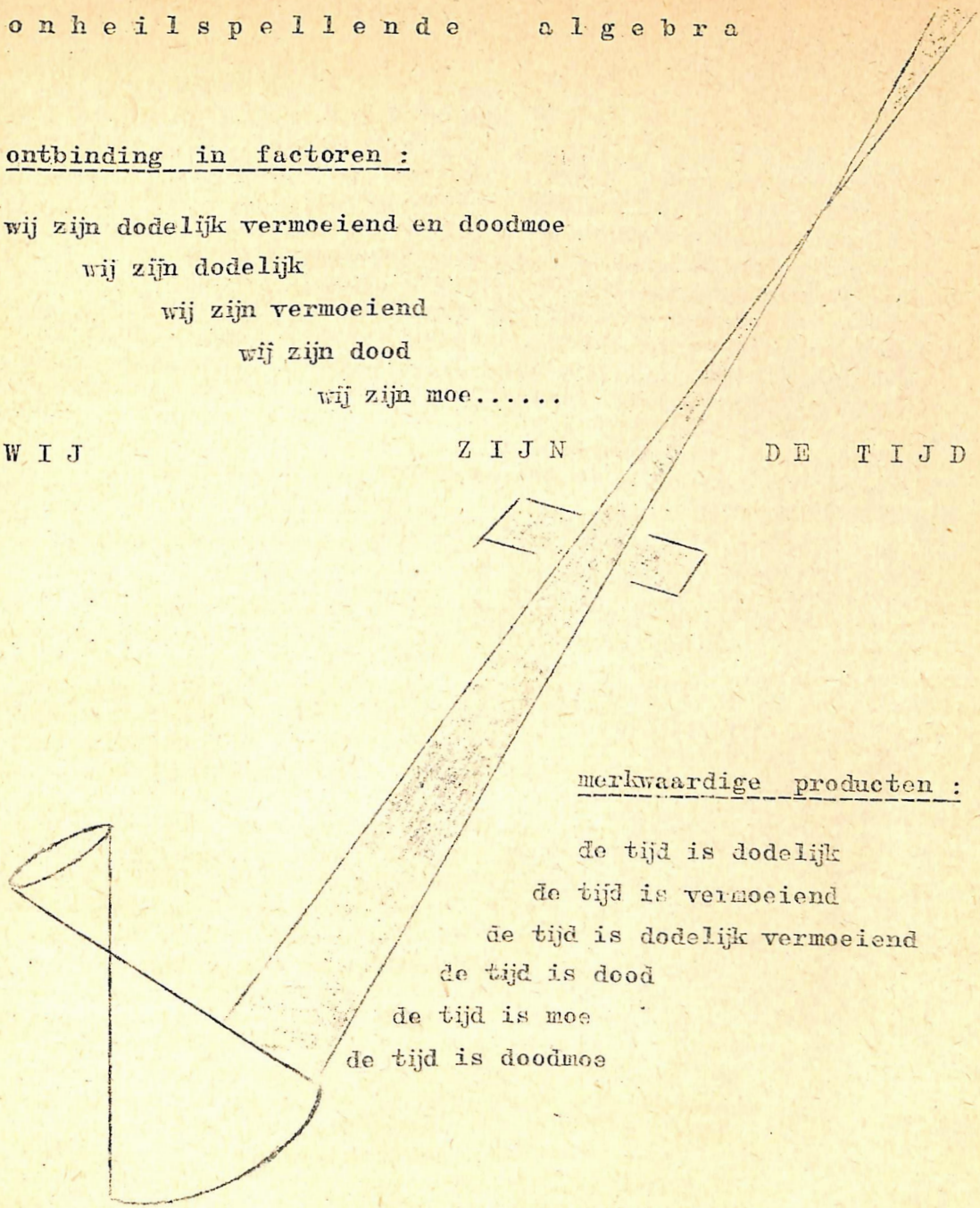

merkwaardige producten :

de tijd is dodelijk
de tijd is vermoeiend
de tijd is dodelijk vermoeiend
de tijd is dood
de tijd is moe
de tijd is doodmoe

fries de vries

naar een gegeven van h. marsman

Jouw mening gevraagd!

In een van de vorige nummers schreef de redactie dat bijna niemand voor zijn eigen mening uitkomt op H.J.G.-bijeenkomsten en daarbuiten. Zij verzocht de lezers hierover iets te zeggen. Slechts drie van al onze lezers bewezen dat zij wel voor hun mening durfden uitkomen!
A. Tilstra uit Assen schreef een wijsgerig artikel. De heer "F." leverde een zeer pessimistisch-getinte bijdrage, en van Truus Drie sen kun je een mening lezen over..... de redactieleden en hun beleid. Dit laatste stukje valt buiten het kader van de gestelde vraag, valt wat uit de toon, en is dus waarschijnlijk als dol-komische bijdrage bedoelt. Nochtans bevelen wij het, evenals de andere pennevruchten, in je warme belangstelling aan.

Geachte redactie,

Hierbij bega ik de fout te antwoorden op "Jouw mening gevraagd" in de Libertijn van oktober 1955. Ik beken het: ik ben meningloos, althans in de gebruikelijke zin. Ik ben mijn mening zelf. Mijn mening ontstaat door gedachtenwisseling, in mijzelf, door anderen. Morgen denk ik anders. Ik denk bij de gratie van de twijfel. Mijn mening ligt in de richting van het ongerichte. Ik ben mij het onbewuste bewust. Niets paradoxaler dan de paradox.

Toch gaf een spreuk van "De Bond Zonder Naam" mij hoop: ieder mens denkt een uitzondering te zijn. Dit benadert mijn geloof in de negatieve betekenis, de zinloosheid van levensbeschouwingen. Ik kan geen Humanisme tegenover Christendom stellen. Beide begrippen staan op het vlak der doelloosheid. Met de bewustwording van het beleven van een beschouwing heeft men een richting tegen de andere beschouwing ingenomen. Het indianenboek heeft het sprookjesboek vervangen. Ik geloof in het schone van de strijd. Ik ben bang voor de strijd. Mijn afzijdigheid en neutraliteit, mijn haat tegen strijd, mijn geloof geen uitzondering te zijn, maken mij tot een vurig strijder; om de mensen de schone nutteloosheid van strijd te laten inzien. Met bovenstaande (zet hier geen zelfstandig naamwoord) heb ik onder andere getracht aannemelijk te maken waarom ik dwaalde toen ik lid van het H.V. was en waarom ik desondanks lid bleef van de H.J.G. Dit is geen inconsequentie. Misschien scepsis. Toch ben ik geen scepticus, hoe sceptisch het ook klinkt. Zo spreek ik mezelf altijd tegen. Ik haat de manier waarop alle middelen tot

publiciteit worden uitgebuit. Ik hou niet van ingezonden-stukken-schrijvers. Ik sta zeer afkerig tegenover de "Libertijn" en toch schrijf ik aan de redactie. Arme libertijnen, zo jong al en zo vol overgave leven op het toneel brengend; vernietig deze ééndagsvlieg en wees gerust: ik ben mijn mening.

A. Tilstra (Assen)

V E R Z A N D I N G

De redactie gaat er blijkens de probleemstelling van uit, dat iedereen een eigen mening heeft, die "weldoordacht en gefundeerd" zou zijn. Mis heren: niemand heeft een eigen mening!

Hoe staat het met de meningsvorming? Via schoolmeester, kantoor of fabriek krijgt de opgroeiende mens de menin mening van anderen, voorgekauwd en herkauwd, op zijn bord. Krant, radio, pastoor of predikant hebben voor de jongeren hun mening panklaar. Smakelijk eten!

Langzamerhand groeit men vast in ongefundeerdheid en ondoordachtheid. De angst houdt het slopen van de scheidsmuren tegen. Met moeite kan men het eigen straatje schoon schrobben.

Het ideaal van "het eigen gezicht" draagt een masker: het mombakkes van de opgedrongen mening.

Van de meeste zaken weten wij het fijne niet (politiek), over de meest elementaire menselijke problemen hebben de mensen veelal vergeten na te denken. Het kritisch denkvermogen is practisch tot nihil gereduceerd. Af en toe staat een Multatuli op,

DE MAANDELIJKSE CARTOON:

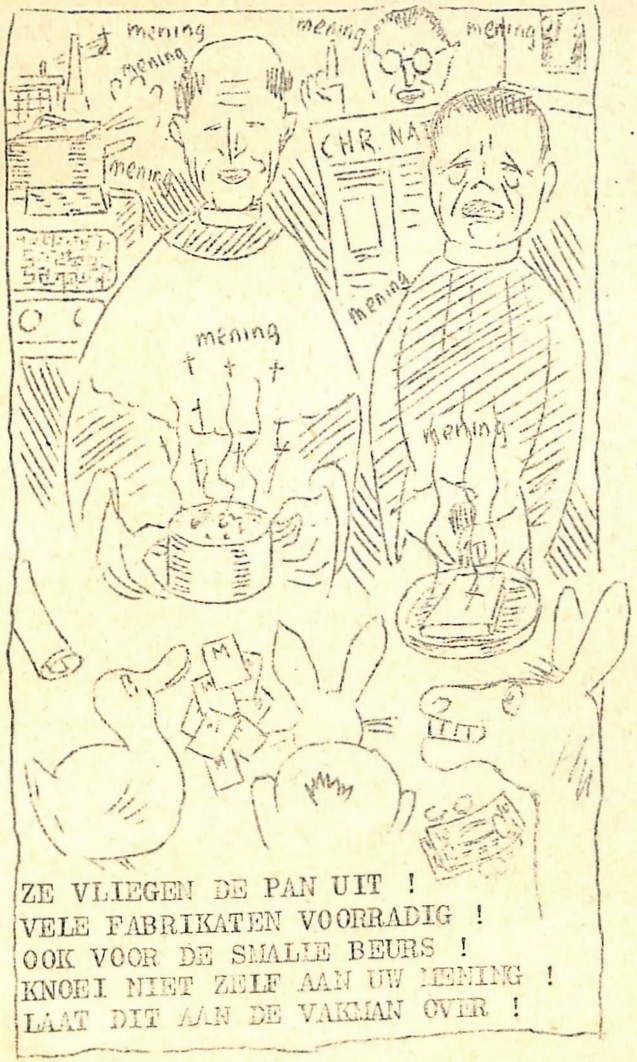

maar men luistert niet. Een revolutie lukt in Europa sinds 1848 ook al niet meer.

De onwetendheid en meningloosheid manifesteert zich in een alleszeggend zwijgen of ja-knikken, of een nietszeggend napraten wat anderen al gezegd hebben. De meeste mensen vatten niets op, maar laten alles liggen. De massa heeft geen opvatting.

Men vergeet liever de problematiek van zijn tijd. Bios, bar, danskeet en televisie, pers en kerk houden de massa in toom. Stilstaan werkt op de duur vermoeiend: de tijd is doodop: met de laatste krachten van een marathonloper hoopt de twintigste eeuw het jaar 2000 te halen, liefst zonder nadenken. Als kleumers staan we aan de kant van andermans mening.

Wij wórden gedacht, wij wórden gedreven.

Als vee, als lastdier lopen we in het gareel van het millioenenbedrijf of grote mogendheid.

Wie er tegen is, zwijgt. Wie er voor is, loopt mee.
Wij zijn niet vrij meer.
Wij dénken niet vrij meer.
Het vrije denken zàt in de bak.
Levenslang.
Onze mening is verdroogd.
Onze geest verzandt in een dood-lopende rivier.

F.- (Hilversum)

"Jouw mening gevraagd"

De Libertijnredactie vraagt zich af, waarom men zo weinig voor zijn eigen mening uitkomt. Hoe het op straat, kantoor, fabriek, school en thuis met de redactieleden gesteld is, kan ik niet beoordelen, maar ze noemen ook H.J.G.bijeenkomsten. Hier wil ik beslist tegenop komen. Mijn ervaring is dat men juist op H.J.G.bijeenkomsten wèl voor zijn mening uitkomt, als dat niet het geval was, kwam ik er niet meer.

Ik vraag me op mijn beurt af, hoe de redactie aan dit idee komt. Zou het ook kunnen zijn, dat ze de laatste tijd geen H.J.G.bijeenkomsten hebben bezocht???

Over vraagtekens gesproken. Ik heb me lange tijd afgevraagd hoe dat eigen gezicht van de humanist eruit ziet. Nu ik de laatste Libertijn heb bestudeerd, wéét ik het. Het is een vraagteken.

Truus Driesen (Haarlem)

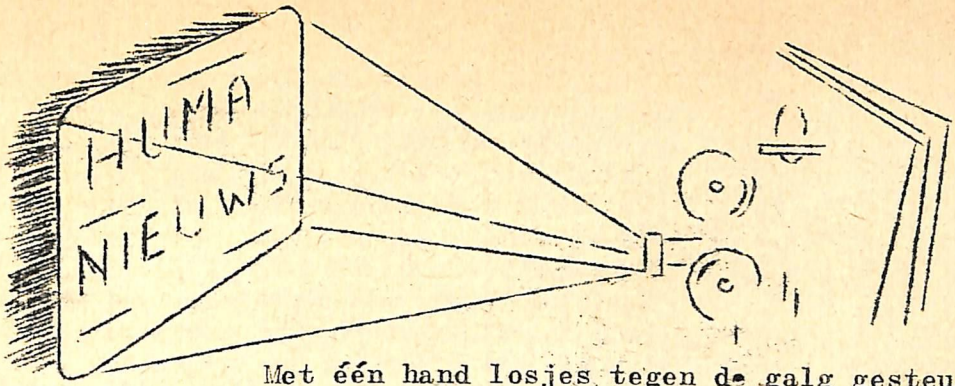

Met één hand losjes tegen de galg gesteund zag de beul van Haarlem scherp uit over de humanistische wingewesten. Al spoedig ontwaardde hij hoe de Studenten Vereniging op Humanistische Grondslag nu ook eindelijk de koe bij de horens heeft gegrepen. Op Ons Honk te Lage Vuursche hield zij op 23 en 24 oktober haar kennismakingsweekend met als onderwerp "onze verhouding tot het andere geslacht". Het bleek de SVHG, zeggen ze zelf, dat dit goed bevalt, dus gaan ze hiermee verder.

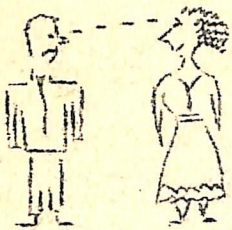

Op 26 december organiseren Haarlem, den Haag en Leiden een gezamenlijke H.J.G.-bijeenkomst te Leiden. 's Middags een inleiding plus-discussie en 's avonds een luchtig programma. Ga er heen! Ans Doets weet er meer van! Adres: Tomatenstraat 37 te Leiden.

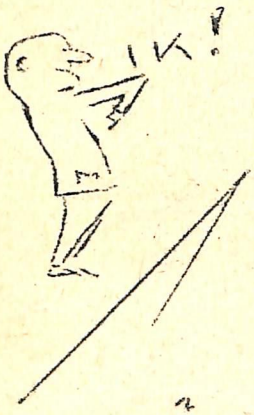

Verder blijmoedig bericht uit de West: in navolging van Bert Schierbeek's "Het boek IK" in den Haag thans "Het blad IK". Gewoon ik... maar toch IK.

Droefgeestiger tijding moet de beul geven over de Zaankanters. Ik hoorde dat de Hujocchio-activisten verzuimd hebben het (beloofde) verslag over de ontvangst in Ellinchem voor de Libertijn-lezers te schrijven. Foei! En dat nog wel na eerst zo'n tamtam te hebben gemaakt. Laat het niet weer gebeuren of ik word boos op jullie, ondeugden!

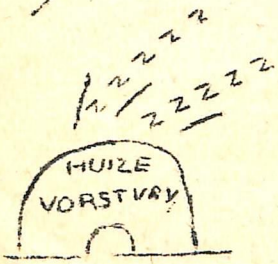

En zo maar kriskras door Nederland: in de drie noordelijke provincies heeft de winterkou allen reeds in diepe slaap gedompeld. Ik heb al enige tijd geen enkel bericht meer gehad van deze luitjes.
Wel bericht stuurt het hoofdbestuur aan de

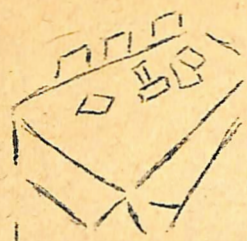

beul. Twee nieuwe HB-leden zijn opengevallen plaatsen komen bezetten. Het zijn Piet Schippers en Else Prins. Jullie mogen tegenkandidaten stellen. Else (Hilversum) volgt Jan Pakkert (Rotterdam) op als tweede secretaresse, Jim van Opijnen (Zaanstreek) wordt van tweede tot eerste penningmeester "bevorderd" als opvolger van Otto de Meijer (Rotterdam), terwijl Piet Schippers (Beverwijk) de taak van Jim gaat overnemen.
Verder blijkt ook de algemene vergadering weer te naderen. Op 10 en 11 maart in het Meenthuis te Blaricum. Schrijf het even in je agenda.

Grapje van de beul: de Jong-ste echt-Hollandse zegswijze: "altijd in de contra-Libertine zijn".
Over Libertijn gesproken. Na lezing van de puzzel-rubriek in het vorige nummer nu mijn voorstel om de naam van dit H.J.G.-blad in "Libelle" om te dopen.

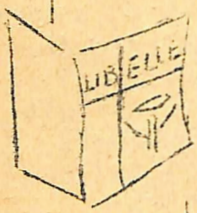

Ander blad ter recensie ontvangen: "Humanistisch Contact", nummer 1, in Hilversum uitgekomen als contactorgaan aldaar van H.V., Humanitas en H.J.G. De beul is vol lof. Léés die krant!
Niet ter lezing aanbevolen: bericht in 't Spuigat van oktober '55 over bestuursverkiezing. Indien geen nieuw bestuur kan worden samengesteld, zal de H.J.G.-Haarlem geliquideerd moeten worden. Zeggen ze. Schrander voorstel.

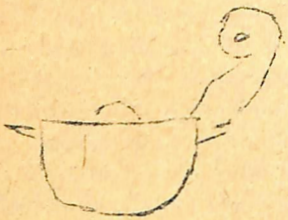

De beul verheugt zich te kunnen melden dat er in Deventer iets borrelt. De beul lichtte het deksel even van de pan en zag een gemeenschap in praenatale toestand. Het kan nu ieder ogenblik gebeuren.

Tenslotte nog een zinsnede over Amsterdam: H.J.G.-toneelgroep voerde "De steenen gast" van Poesjkin op met (goede) muzikale omlijsting. Na het banale vlak in het Pinkstercabaret, thans het hoog-culturele opgezocht. Er komt nog één opvoering in januari.

De beul van Haarlem (Amsterdam)

Abonneert U op

MENS EN WERELD

verschijnt om de 14-dagen.

Abonnementsprijs: voor H.V.- en H.J.G.-leden *f* 3.— per jaar.

Voor niet-leden: *f* 5.— per jaar.

Redacteur: Dr. H. Bonger.

Administratie: Bleyenburgstraat 1, Utrecht, Telefoon: 10163, Postgiro: 304960.

Vaste medewerkers: Dr. J. C. Brandt Corstius; Dr. J. Brummelkamp; H. G. Cannegieter; Hella Haasse; Drs. H. Herbers; P. Krug; J. P. Meyer; Dr. O. Noordenbos; Dr. J. P. van Praag; Dr. D. H. Prins; P. C. J. Reyne; Mr. A. Stempels.

Jeugd-Reisbureau **ROY**

NÊERLAND'S JEUGDREISORGANISATIE

Alleen de reis retour:		Reis en verblijf:	
Parijs	*f* 35.-	Schruns	*f* 125.-
Innsbruck	„ 65.-	Cannes	„ 165.-
Nice	„ 80.-		
Londen	„ 62.-	Kopenhagen	„ 135.-

Vraag een (gratis) Roy-blad!

MEENT 33a - ROTTERDAM

Géén vervlakking

Een dagblad, dat onbelangrijke gebeurtenissen met op effect jagende opschriften in het midden van de belangstelling plaatst, dat met uitvoerige, sentimentele verslagen en interviews met foto's appelleert aan de meest primitieve gevoelens, zulk een dagblad wordt helaas vlotter verkocht dan een goede courant.

Zo'n dagblad is oppervlakkig en nivellerend, dus in zekere mate ontbindend.

Sommige bladen zijn weliswaar minder verderfelijk, maar hun culturele waarde wordt beperkt door concessies aan de gemiddelde smaak, dus aan vervlakking. Bladen, die min of meer afhankelijk zijn van politieke of kerkelijke groepering oefenen dagelijks op hun lezers invloed uit in een bepaalde richting.

Een courant behoeft noch eenzijdig, noch oppervlakkig te wezen om onderhoudend te zijn. U kunt een „goed" dagblad kiezen, dat zeer onderhoudend kan zijn en haar maatschappelijke functie van nieuwsvoorziening en voorlichting verricht op hoog niveau, niet neutraal, wel volkomen onafhankelijk en strevende naar de grootst mogelijke objectiviteit.

Een dagblad met onopgesmukte, betrouwbare berichtgeving, instructieve en opbouwende artikelen, die de intellectuele belangstelling opwekken en bevredigen.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

Vraagt U de NRC eens 14 dagen op proef

**verzekerings-
maatschappij**

Verzeker U bij De Centrale, die haar winst besteedt voor sociale en culturele doeleinden.

Levens- en spaarverzekeringen, studie- en uitzetverzekeringen, pensioen- en begrafenispolissen.

Gunstige voorwaarden en voor ieder passende tarieven.

DE CENTRALE
ARBEIDERS-VERZEKERINGSBANK
Hoofdkantoor: Rijnstraat 28, Den Haag